

Anna Golonka

Uniwersytet Rzeszowski

ORCID: 0000-0002-0199-2203

**GŁOSA DO WYROKU SĄDU APELACYJNEGO
W KATOWICACH Z DNIA 2 MARCA 2023 R.
(SYGN. II AKA 208/22)¹**

Sąd Apelacyjny w Katowicach, orzekający w sprawie jako sąd drugiej instancji, w wyroku z dnia 2 marca 2023 r. wywiódł: „**Skazanie za przestępstwo bazowe nie jest warunkiem odpowiedzialności sprawcy czynu z art. 299 k.k.**”.

Jednocześnie Sąd ten w uzasadnieniu do glosowanego judykatu *obiter dicta* wyraził także stanowisko odnoszące się do innych kwestii związanych z odpowiedzialnością za przestępstwo prania pieniędzy określone w art. 299 § 1 i 5 k.k.² W tym względzie w powołanym wyroku zwrócił uwagę m.in. na konieczność ustalenia czynu bazowego przestępstwa prania pieniędzy, na świadomość sprawcy tego przestępstwa co do udziału innych osób w popełnieniu czynu pierwotnego prania pieniędzy oraz na odróżnienie przedmiotu czynności wykonawczej przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. od korzyści związanych z popełnieniem przestępstwa, z którego one pochodzą.

Powyższe zagadnienia, istotne z punktu widzenia trudności, jakie może rodzić pociągnięcie sprawcy przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. do odpowiedzialności karnej, nasuwają pewne refleksje, czyniąc zarazem powołaną sentencję godną uwagi i poświęcenia jej miejsca na łamach niniejszego opracowania.

Wypada rozpocząć od wskazania, że przedmiotowy wyrok zapadł w sprawie G.U. oskarżonego m.in. o przyjmowanie środków płatniczych, niestanowiących jego własności i pochodzących przestępstwa, w kwocie 2 500 000 zł, a następnie ich wpłacenie na konto w „Banku (...) S.A. Oddział w S.”, zmierzające „do legalizowania środków finansowych pochodzących z przestępstw, poprzez zakładanie w nim rachunków bankowych przez podstawione do tego celu osoby na które wpływały środki pieniężne będące korzyściami z czynów zabronionych”, tj. o czyn z art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 299 § 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Korzyść

¹ Dokument LEX nr 3651368.

² Dz.U. 2025, poz. 383 ze zm.

majątkowa w świetle dowodów zebranych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji pochodziła z przemytu papierosów, ściślej zaś „przestępstwem bazowym był popełniony przez inne osoby, działające w zorganizowanej grupie przestępczej, obrót wyrobami akcyzowymi w postaci papierosów marki W.S. i S., objętych obowiązkiem oznaczania znakami skarbowymi akcyzy – bez tych oznaczeń, co do których istniała regulacja pozataryfowa o łącznej wartości rynkowej 10 mln złotych”.

Odnosząc się do treści wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 2 marca 2023 r., w pierwszej kolejności wypada wyrazić aprobatę zarówno dla tezy postawionej w glosowanej sentencji, jak i stanowiska zajętego w wyżej zasygnalizowanych kwestiach.

Zapatorywanie wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, w świetle którego wyrok skazujący za czyn bazowy prania pieniędzy nie stanowi warunku *sine qua non* odpowiedzialności za przestępstwo określone w art. 299 § 1 k.k., znajduje oparcie nie tylko w opisie typu czynu zabronionego, o którym mowa w art. 299 § 1 k.k., ale także w istocie samego procederu „prania”, jak również w przyjętej konwencji pojmowania wyroku skazującego.

Z prawnokarnego punktu widzenia złożony charakter przestępstwa prania pieniędzy oddaje w szczególności postawiony przez ustawodawcę warunek, aby wartości majątkowe, o których mowa w art. 299 § 1 k.k., pochodziły z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

Wymaganie dotyczące „pochodzenia korzyści majątkowych” z czynu bazowego stało się zarazem zarzewiem dysputy prowadzonej w teorii i praktyce prawa karnego. Wątpliwości dotyczyły zarówno samego pochodzenia inkryminowanych korzyści majątkowych (z korzyści z popełnienia czynu zabronionego, nie zaś z samego czynu zabronionego), jak i stosunkowo szeroko ujętego „czynu zabronionego”.

W odniesieniu do pierwszej kwestii prezentowane są dwa stanowiska. Z jednej strony przyjmuje się bowiem, iż przedmiotem prania pieniędzy mogą być wyłącznie korzyści pochodzące pośrednio z popełnienia przestępstwa³, które to stanowisko znajduje – jak wolno przyjąć – swoje pogłębione uzasadnienie również w klasycznym (modelowym) ujęciu zjawiska prania pieniędzy jako procederu złożonego z kilku etapów⁴. Poza tym w uzasadnieniu tego stanowiska wskazywano

³ Tak: J. Długosz, *Przestępstwa prania pieniędzy* [w:] *System Prawa Karnego*, t. 9: *Przestępstwa przeciwko mieniu i gospodarstwu*, red. R. Zawłocki, Warszawa 2015, s. 592; postanowienie SN z dnia 1 września 2010 r., sygn. V KK 43/10, R-OSNKW 2010, poz. 1661

⁴ Zazwyczaj przyjmuje się zgodnie z rekomendacją FATF (*The Financial Action Task Force*) trójetapowy przebieg prania pieniędzy, tj. wyróżnia się w nim następujące fazy: wprowadzenia do obrotu korzyści pochodzących z nielegalnych źródeł (lokowanie – ang. *placement*), działań prowadzących do zatarcia śladów pochodzenia tych korzyści (maskowanie; nawarstwianie – ang. *layering*) oraz legitymizacji „brudnych pieniędzy” (integracja – ang. *integration*). W literaturze wysunięto jednak także odmienne propozycje, np. zaproponowano, by uwzględnić także fazę poprzedzającą

na trudności z odróżnieniem przestępstwa prania pieniędzy od przestępstwa paserstwa (art. 291 k.k.), jeżeliby przyjmować także pośrednie pochodzenie korzyści stanowiących inkryminowane wartości majątkowe⁵. Z drugiej strony jednak za dopuszczeniem zarówno bezpośredniego, jak i pośredniego pochodzenia „brudnych” wartości majątkowych z czynu zabronionego przemawiają: wykładnia językowa, uzasadnienie odróżnienia prania pieniędzy od paserstwa w oparciu o odmienne przedmioty ochrony, a nawet sam przedmiot czynności wykonawczej – bazując na opisie odpowiednich typów czynu zabronionego, i wreszcie założenie, iż przestępstwo prania pieniędzy nie musi być tożsame z pełnym, trójetapowym przebiegiem procederu (w jego ujęciu kryminologicznym)⁶. Stanowisko to wydaje się bardziej przekonujące i jako takie należy je podzielić. Taką optykę przyjął również Sąd Apelacyjny w glosowanym judykacie.

Powyższe oznacza zatem, że dla realizacji znamion przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. jedyną przesłanką pozostaje wykazanie, że „brudne” korzyści mają swoje źródło (*verba legis* – „pochodzą”) z czynu zabronionego. Ustawodawca karny nie ustanawia bowiem żadnego dodatkowego kryterium, które miałoby „sankcjonować” pochodzenie tych wartości⁷. Nie znajdowałoby więc należytego uzasadnienia – tak z prawnokarnego, jak i kryminologicznego punktu widzenia – stawianie dodatkowego wymagania dotyczącego konieczności wydania uprzednio wyroku skazującego za przestępstwo bazowe prania pieniędzy. Tym samym wyrok niebędący skazującym w rozumieniu prawa karnego⁸, a więc np. wyrok,

(przygotowawczą) – por. P. Guberow, *Techniki prania brudnych pieniędzy* [w:] *Pranie brudnych pieniędzy*, red. J. Grzywacz, Warszawa 2005, s. 24. Odmienne koncepcje w tym względzie przedstawili także: R.A. Stefański, *Przestępstwo „prania pieniędzy” w polskim prawie karnym* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Pani Profesor Oktawii Górniok*, red. L. Chelmiński-Tyszkiewicz, Katowice 1996, s. 162; M. Prengel, „*Pranie pieniędzy*” – *formy i zagrożenia społeczne*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2000, z. 3, s. 75; E. Pływaczewski, *Pranie brudnych pieniędzy. Możliwość przeciwdziałania z uwzględnieniem roli systemu bankowego*, Toruń 1993, s. 36.

⁵ Na ten temat por. K. Patora, *Ograniczenia możliwości zastosowania znamienia pochodzenia „korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego” z art. 299 § 1 Kodeksu karnego*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2019, nr 1, s. 17–19.

⁶ Takie stanowisko por. np. postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 2010 r., sygn. II KK 226/09, LEX nr 590212; wyrok SN z dnia 2 lutego 2011 r., sygn. II KK 159/10, LEX nr 785651; uchwała SN w składzie 7 sędziów (zasada prawna) z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. I KZP 19/13, OSNKW 2014, nr 1, poz. 1, a także doktryna prawa karnego – por. m.in.: A. Golonka, *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010 r., V KK 43/10*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2012, nr 1, s. 160–162; W. Filipkowski, *Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w aspekcie finansowym*, Kraków 2004, s. 105, 112–113.

⁷ E. Jurgielewicz, *Charakterystyka przestępstwa prania brudnych pieniędzy na tle kodeksu karnego* [w:] *Proceder prania pieniędzy i jego implikacje*, red. E.W. Pływaczewski, Warszawa 2013, s. 100–101.

⁸ A. Partyk, *Pojęcie wyroku skazującego wydanego w sprawie karnej na gruncie art. 11 p.p.s.a.*, LEX/el. 2017.

w którym warunkowo umorzono postępowanie karne, a nawet wyrok uniewinniający w sprawie dotyczącej przestępstwa bazowego, teoretycznie nie stoi na przeszkodzie, by pociągnąć sprawcę do odpowiedzialności karnej za przestępstwo prania pieniędzy. W tym drugim wypadku, co oczywiste, o ile nie prowadzi to do zakwestionowania samych ustaleń dotyczących związku wartości majątkowych stanowiących przedmiot czynności sprawczej prania pieniędzy ze źródłem ich pochodzenia. Wyrok uniewinniający w sprawie, w której sprawcy prania pieniędzy zostały postawione również zarzuty dotyczące przestępstw bazowych, od których został w części (np. w zakresie dotyczącym popełnienia przestępstwa powszechnego, przy zasadności dotyczącej zarzutów o przestępstwo karnoskarbowe) albo w całości uwolniony, nie oznacza równoczesnego zanegowania ustaleń dotyczących pochodzenia inkryminowanych wartości majątkowych. Na wniosek taki pozwala także przekonanie dotyczące tego, że sprawca przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. nie musi być jednocześnie sprawcą czynu pierwotnego prania pieniędzy⁹. Co więcej, zaprezentowano nawet stanowisko, w myśl którego: „Wystarczy jakiegokolwiek uprawdopodobnienie jego zaistnienia, np. w postaci czynności procesowych (postanowienie o przedstawieniu zarzutów, akt oskarżenia, wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne) lub przez przedstawienie stosownych dowodów przed sądem”¹⁰. Należy podzielić takie zapatrywanie, tym samym uznając, iż do odpowiedzialności za przestępstwo prania pieniędzy – w omawianym względzie – nie tylko że nie jest niezbędny wyrok skazujący, ale nawet wyrok jako forma orzeczenia.

Z kolei w odniesieniu do pochodzenia korzyści z czynu zabronionego (nie zaś z przestępstwa), co zresztą stanowiło sedno głosowanego wyroku, polemika wiąże się z możliwością dopuszczenia, by czynem źródłowym przestępstwa prania pieniędzy było nie tylko przestępstwo (powszechne lub skarbowe), ale również wykroczenie (powszechne lub skarbowe). W tej materii, wbrew wykładni językowej, prezentowane są poglądy, w świetle których zasadne jest ograniczenie pochodzenia korzyści wyłącznie do przestępstwa¹¹. Niemniej mając na uwadze w szczególności

⁹ Warto przypomnieć o tym, że art. 299 § 1 k.k. w pierwotnym brzmieniu ustanawiał warunek, by wartości majątkowe stanowiące przedmiot prania pieniędzy pochodziły „z korzyści związanych z popełnieniem przestępstwa przez inne osoby” (Dz.U. nr 88, poz. 553), zmieniony na mocy art. 43 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł (Dz.U. nr 116, poz. 1216). Aktualnie kwestia nie budzi wątpliwości, w szczególności w świetle tezy zawartej w uchwale SN w składzie 7 sędziów (zasada prawna) z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. I KZP 19/13 (OSNKW 2014, nr 1, poz. 1): „Sprawcą przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. może być również sprawca czynu zabronionego, z którego popełnieniem związana jest korzyść stanowiąca przedmiot czynności wykonawczej”.

¹⁰ Wyrok SO w Warszawie z dnia 21 maja 2018 r., sygn. XVIII K 155/15, LEX nr 2730504.

¹¹ Por. A. Michalska-Warias, *Glosa do postanowienia SN z dnia 12 stycznia 2015 r., III KK 247/14*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 2016, nr 1, s. 134.

brzmienie art. 115 § 1 k.k., wydaje się, że nie jest zasadne dążenie do nadawania odmiennego znaczenia czynowi zabronionemu na gruncie przedmiotowej regulacji.

Natomiast tym, z czego z całą pewnością nie sposób zrezygnować w świetle art. 299 § 1 k.k., a co *expressis verbis* wybrzmiało w głosowanej sentencji, to wymaganie dotyczące potrzeby wykazania pochodzenia „brudnych pieniędzy”. Brak uzasadnienia w tym względzie będzie miał znaczenie zarówno w aspekcie karnomaterialnym (brak realizacji znamion), jak i karnoprocesowym, w szczególności stanowiąc podstawę do zaskarżenia wyroku. Podobny pogląd zdaje się przeważać w judykaturze i doktrynie prawa karnego¹². Wypada przypomnieć przy tym, iż warunku tego nie spełnia ogólne stwierdzenie, że doszło do popełnienia (jakiegoś) czynu zabronionego, z którego pochodzą środki płatnicze stanowiące przedmiot prania pieniędzy, bez dokładnego wskazania konkretnie, o jaki czyn zabroniony chodzi, a więc z podaniem jego kwalifikacji prawnej¹³.

Oznacza to konieczność powołania przez sąd orzekający w sprawie o przestępstwo prania pieniędzy konkretnego przepisu stanowiącego podstawę wprowadzonych ustaleń co do pochodzenia „pranych” korzyści majątkowych.

Zarazem jednak, jak trafnie podkreślił Sąd w Apelacyjny w Katowicach w głosowanym wyroku, takiego wymagania (i oczekiwania) nie można stawiać przed samym sprawcą przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. Wobec tego słusznie Sąd ten wywiódł, iż sprawca: „nie musi znać także prawnej kwalifikacji czynu zabronionego, z których pochodzą «brudne pieniądze»”. Wystarczająca jest świadomość, że stanowią one przestępstwa, a więc czyny, za które grozi

¹² Por. np. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 24 lipca 2019 r., sygn. II AKa 1/19, LEX nr 2724249; wyrok SA w Katowicach z dnia 5 kwietnia 2018 r., sygn. II AKa 273/17, LEX nr 2490242; wyrok SA w Krakowie z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. II AKa 221/13, LEX nr 1425425; wyrok SA w Krakowie z dnia 16 października 2012 r., sygn. II AKa 148/12, LEX nr 1293420; wyrok SN z dnia 20 maja 2013 r., sygn. III KK 455/12, LEX nr 1321751; R. Zawłocki, M. Gałęski [w:] *Kodeks karny. Część szczególna*, t. III: *Komentarz do artykułów 222–316*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2024, Legalis/el., Nb. 46; T. Oczkowski [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2023, s. 1466–1467; W. Wróbel, S. Tarapata [w:] *Kodeks karny. Część szczególna*, t. III: *Komentarz do art. 278–363 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2022, s. 748; J. Giezek [w:] D. Gruszecka, K. Lipiński, G. Łabuda, A. Muszyńska, T. Razowski, J. Giezek, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Warszawa 2021, s. 1441.

¹³ Por. np. wyrok SN z dnia 20 maja 2013 r., sygn. III KK 455/12, LEX nr 1321751, gdzie *expressis verbis* wskazano: „Dla realizacji znamion przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. nie jest więc wystarczające ustalenie, że określone wartości majątkowe pochodzą z jakiegokolwiek czynności bezprawnej czy też nieujawnionego lub «nielegalnego» źródła. Nie jest także wystarczające w tym zakresie ogólne wskazanie, że korzyść majątkowa pochodzi z działalności przestępczej, jakiegoś bliżej nieokreślonego czynu zabronionego, czy też pewnej grupy przestępstw (np. przestępstw przeciwko mieniu czy oszustw podatkowych), bez sprecyzowania, o jaki konkretnie typ przestępstwa chodzi”. Podobnie: wyrok SA we Wrocławiu z dnia 7 marca 2016 r., sygn. II AKa 242/15, LEX nr 2022458.

odpowiedzialność karnosądowa”¹⁴. Na poparcie swojego stanowiska Sąd powołał również stosowne orzeczenia¹⁵.

Natomiast dodatkowego wyводу domagają się dwie pozostałe kwestie, do których odniósł się Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 2 marca 2023 r. Chodzi o problematykę dotyczącą świadomości sprawcy prania pieniędzy co do osób współdziałających w popełnieniu czynu pierwotnego, a także o przedmiot przepadku orzeczanego w sprawie o przestępstwo prania pieniędzy.

W odniesieniu do pierwszej z podniesionych, w wyroku z dnia 2 marca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach stwierdził: „Nie ma także znaczenia to czy oskarżony U. miał świadomość co do wszystkich osób popełniających przestępstwo bazowe w ramach grupy przestępczej, gdyż sprawca czynu z art. 299 k.k. nie musi znać tożsamości sprawców przestępstwa bazowego”. Nie kontestując, *in principio*, wyrażonego zapatrywania, godzi się jednak opatrzyć je pewnymi uwagami tudzież zastrzeżeniem.

Istotnie, wypada podzielić zapatrywanie, że co do zasady sprawca przestępstwa prania pieniędzy nie musi mieć wiedzy co do wszystkich osób uczestniczących w popełnieniu czynu bazowego, a wręcz – jak wolno przyjąć – w ogóle nie musi mieć wiedzy co do faktu, że w czynie takim (tj. stanowiącym czyn pierwotny „prania”) uczestniczyła większa liczba osób. Gdy zaś mowa o czynie popełnionym we współdziałaniu z innymi osobami lub takim, który ze swej natury wymaga udziału innych osób (art. 258 k.k.), to chociaż sprawca faktycznie nie musi znać tożsamości tych osób, to jednak musi swoją świadomością obejmować realizację znamion przy współdziałaniu z innymi osobami. Ponadto w odniesieniu do przestępstwa prania pieniędzy, o którym mowa w art. 299 § 5 k.k., sprawca powinien poza świadomością popełnienia przestępstwa „wraz z” innymi osobami przejawiać również wolę – właściwą dla zaistnienia porozumienia, by do realizacji znamion przestępstwa doszło właśnie przy udziale innych osób. Godzi się o tym przypomnieć, skoro powołany przepis znajdował zastosowanie również w przedmiotowej sprawie. Co więcej, w tych przypadkach, w których w czynie bazowym uczestniczyłyby te same osoby, w porozumieniu z którymi sprawca następnie „prałby” pieniądze, to świadomość ich udziału w tym procederze byłaby konieczna.

¹⁴ Z uwagi na ograniczone ramy opracowania niejako na marginesie wypada zasygnalizować o istniejącej w doktrynie prawa karnego polemice dotyczącej rozumienia „czynu zabronionego” na gruncie art. 299 § 1 k.k. – czy obejmuje on swoim zakresem jedynie przestępstwa powszechne, czy także – i zarazem tylko – przestępstwa skarbowe – z pominięciem wszakże wykroczeń skarbowych, czy też – w ujęciu *sensu largo* – pozwala na uwzględnienie w nim również wykroczeń powszechnych oraz skarbowych. Por. jednak: wyrok SN z dnia 4 października 2011 r., sygn. III KK 28/11, OSNKW 2011, nr 11, poz. 101.

¹⁵ Tj. wyrok SA w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. II AKA 256/19, LEX nr 3069621; wyrok SA w Katowicach z dnia 11 maja 2017 r., sygn. II AKA 42/17, LEX nr 2343428.

W kwestii przepadku na gruncie przestępstwa prania pieniędzy problematyczne pozostaje w szczególności znaczenie pojęcia *korzyści z tego przestępstwa* użytego w § 7 art. 299 k.k. w kontekście odpowiednich zwrotów, jakimi ustawodawca posługuje się w art. 45 k.k. oraz w § 1 art. 299 k.k.

W odniesieniu do pierwszego ze wskazanych wypada zauważyć, że art. 299 § 7 k.k. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 44 i 45 k.k.¹⁶ w takim zakresie, w jakim „obszary normowania tych przepisów się pokrywają”¹⁷. Niekiedy pisze się, że przepis ten: „rozszerza określony przepisami art. 44 i 45 zakres stosowania środka karnego w postaci przepadku także na przedmioty pochodzące pośrednio z przestępstwa, czego nie przewiduje art. 44”¹⁸. Porównanie zakresu art. 45 k.k. z zakresem art. 299 § 7 k.k. prowadzi zatem do wniosku, iż ten drugi jest zakresowo szerszy, skoro obejmuje nie tylko korzyści majątkowe, ale – teoretycznie – także niemajątkowe. Niemniej jak zauważono: „Przepadek tych ostatnich, z uwagi na ich właściwości, nie jest możliwy”¹⁹.

Z kolei mając na uwadze „korzyści związane z popełnieniem” czynu bazowego, o których mowa, a „korzyści z tego przestępstwa” podlegające przepadkowi na mocy § 7 art. 299 k.k., problematyczne jest nie tyle samo określenie, o jakie korzyści chodzi, skoro wynika to wprost z tego przepisu, ile ustalenie tego, czy orzeczenie przepadku korzyści z przestępstwa prania pieniędzy powinno obejmować również przepadek korzyści pochodzących z czynu bazowego. W tym względzie słusznie podniesiono: „Korzyść z przestępstwa prania brudnych pieniędzy nie może być utożsamiana ze środkami płatniczymi będącymi przedmiotem czynności wykonawczych tego przestępstwa, jak też przedmiotem czynności wykonawczych przestępstwa bazowego”²⁰. Zarazem konieczne pozostaje odróżnienie korzyści

¹⁶ Dodano na mocy art. 43 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł (Dz.U. nr 116, poz. 1216). Kodeks karny w pierwotnym brzmieniu nie przewidywał w art. 299 § 7 przepadku korzyści.

¹⁷ Por. W. Filipkowski, *Zwalczanie przestępczości...*, s. 355; A. Michalska-Warias, *Przepadek przedmiotów lub korzyści pochodzących z przestępstwa w świetle art. 299 § 7 k.k.*, „Przegląd Sądowy” 2017, nr 1, s. 98; J. Raglewski, *Przepadek w ramach regulacji prania pieniędzy – uwagi de lege lata i de lege ferenda* [w:] *Wybrane aspekty nowelizacji prawa karnego. Zagadnienia penalizacji prania pieniędzy w świetle projektowanej nowelizacji. Kognicja sądów w sprawach wpadkowych w postępowaniu karnym*, red. M. Kolendowska-Matejczuk, K. Szwarz, Warszawa 2015, s. 42.

¹⁸ J. Długosz, *Przestępstwa prania...*, s. 614.

¹⁹ J. Raglewski, *Przepadek w ramach...*, s. 43.

²⁰ Wyrok SA w Katowicach z dnia 15 października 2019 r., sygn. II AKa 48/19, LEX nr 3066117; M. Gałązka [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2019, s. 1451. Por. jednak także wyrok SA w Białymstoku z dnia 23 listopada 2017 r., sygn. II AKa 137/17, gdzie sąd ten – podziеляjąc pogląd dotyczący zasadności odróżnienia „korzyści, jakie zostały bezpośrednio lub pośrednio osiągnięte z przestępstwa w postaci «środków płatniczych...»”, stanowiących w istocie przedmiot czynności wykonawczej przestępstwa określonego

z prania pieniędzy z przedmiotem tego przestępstwa, na co również, trafnie, zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 2 marca 2023 r., gdy *expressis verbis* wskazał, iż wpłacona na rachunek kwota 2 500 000 zł stanowiła przedmiot przestępstwa prania pieniędzy, a nie korzyść z tego przestępstwa, o której mowa w art. 299 § 7 k.k.

Bibliografia

- Długosz J., *Przestępstwa prania pieniędzy* [w:] *System Prawa Karnego*, t. 9: *Przestępstwa przeciwko mieniu i gospodarcze*, red. R. Zawłocki, Warszawa 2015.
- Filipkowski W., *Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w aspekcie finansowym*, Kraków 2004.
- Giezek J. [w:] D. Gruszecka, K. Lipiński, G. Łabuda, A. Muszyńska, T. Razowski, J. Giezek, *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Warszawa 2021.
- Golonka A., *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010 r., V KK 43/10*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2012, nr 1.
- Gubrow P., *Techniki prania brudnych pieniędzy* [w:] *Pranie brudnych pieniędzy*, red. J. Grzywacz, Warszawa 2005.
- Jurgielewicz E., *Charakterystyka przestępstwa prania brudnych pieniędzy na tle kodeksu karnego* [w:] *Proceder prania pieniędzy i jego implikacje*, red. E.W. Pływaczewski, Warszawa 2013.
- Michalska-Warias A., *Przypadek przedmiotów lub korzyści pochodzących z przestępstwa w świetle art. 299 § 7 k.k.*, „Przegląd Sądowy” 2017, nr 1.
- Oczkowski T. [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrżosek, Warszawa 2023.
- Partyk A., *Pojęcie wyroku skazującego wydanego w sprawie karnej na gruncie art. 11 p.p.s.a.*, LEX/el. 2017.
- Patora K., *Ograniczenia możliwości zastosowania znamienia pochodzenia „korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego” z art. 299 § 1 Kodeksu karnego*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2019, nr 1.
- Pływaczewski E., *Pranie brudnych pieniędzy. Możliwość przeciwdziałania z uwzględnieniem roli systemu bankowego*, Toruń 1993.
- Prengel M., „*Pranie pieniędzy*” – *formy i zagrożenia społeczne*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2000, nr 3.
- Raglewski J., *Przypadek w ramach regulacji prania pieniędzy – uwagi de lege lata i de lege ferenda* [w:] *Wybrane aspekty nowelizacji prawa karnego. Zagadnienia penalizacji prania pieniędzy w świetle projektowanej nowelizacji. Kognicja sądów w sprawach wypadkowych w postępowaniu karnym*, red. M. Kolendowska-Matejczuk, K. Szwarc, Warszawa 2015.
- Stefański R.A., *Przestępstwo „prania pieniędzy” w polskim prawie karnym* [w:] *Problemy nauk penalnych. Prace ofiarowane Pani Profesor Oktawii Górniok*, red. L. Chelmiński-Tyszkiewicz, Katowice 1996.

w art. 299 § 1 k.k., od korzyści podlegający przepadkowi na mocy § 7 art. 299 k.k. („korzyści z przestępstwa”), wywiódł jednocześnie, iż: „Ten punkt widzenia nie dopuszcza jednak takiej oto sytuacji, kiedy przedmioty lub korzyści z przestępstwa z art. 299 k.k. będą tożsame z korzyścią pochodzącą z tzw. przestępstwa bazowego. Tymczasem nie tylko wydaje się to możliwe, ale w pewnych wypadkach jest to całkowicie uzasadnione, zwłaszcza gdy przedmiot czynności wykonawczej przestępstwa z art. 299 k.k. jest tym samym środkiem majątkowym, który w całości pochodził z czynu bazowego”. Dokument dostępny na: [https://orzeczenia.bialystok.sa.gov.pl/content/\\$N/15050000001006_II_AKa_000173_2017_Uz_2017-11-23_001](https://orzeczenia.bialystok.sa.gov.pl/content/$N/15050000001006_II_AKa_000173_2017_Uz_2017-11-23_001) (28.03.2024).

Wróbel W., Tarapata S. [w:] *Kodeks karny. Część szczególna*, t. III: *Komentarz do art. 278–363 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2022.

Zawłocki R., Gałęski M. [w:] *Kodeks karny. Część szczególna*, t. III: *Komentarz do artykułów 222–316*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2024.

Streszczenie

W opracowaniu podniesiono kwestie związane z odpowiedzialnością karną za przestępstwo prania pieniędzy (art. 299 § 1 k.k.) w oparciu o stanowisko zajęte przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 2 marca 2023 r. (sygn. II AKa 208/22). Przedmiotem glosy uczyniono zarówno tezę wyroku, jak i inne zagadnienia, które zostały poruszone przez ten Sąd w uzasadnieniu do przedmiotowego judykatu. Wyrażono przy tym aprobatę dla zapatrywania zaprezentowanego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w zakresie omawianych kwestii.

Słowa kluczowe: pranie pieniędzy, przestępstwo bazowe, pierwotny czyn zabroniony, przepadek

COMMENTARY ON THE JUDGMENT OF THE COURT OF APPEAL IN KATOWICE OF 2 MARCH 2023 (II AKa 208/22)

Summary

The study raises issues related to criminal liability for the crime of money laundering (Art. 299 § 1 of the Criminal Code) based on the position taken by the Court of Appeal in Katowice in the judgment of 2 March 2023 (II AKa 208/22). The subject of the commentary is both the thesis of the judgment and other issues that were raised by this court in the justification for the judgment in question. Approval was also expressed for the view presented by the Court of Appeal in Katowice regarding the issues discussed.

Keywords: money laundering, predicate crime, primary prohibited act, forfeiture